

Úvod do kurzu a českého právního řádu

Daniel Bartoň

Univerzita Karlova v Praze
Evangelická teologická fakulta

Základy práva, 7. září 2015

Přehled přednášky

Úvod do kurzu

Cíle kurzu

Studijní materiály

Hodnocení

Struktura právního řádu

Hierarchie právních norem

Soukromé a veřejné právo

Právo hmotné a procesní

Program kurzu

Probírané okruhy

Úvod do kurzu a
českého právního
řádu

Daniel Bartoň

Úvod do kurzu

Cíle kurzu

Studijní materiály

Hodnocení

Struktura právního řádu

Hierarchie právních norem

Soukromé a veřejné právo

Právo hmotné a procesní

Program kurzu

Probírané okruhy

Závěr

Cíle kurzu

- ▶ Získání základní orientace v právu
- ▶ Naučit se číst a psát právní texty
- ▶ Naučit se, kdy je třeba se obrátit na odborníka

Úvod do kurzu a
českého právního
řádu

Daniel Bartoň

Úvod do kurzu

Cíle kurzu

Studijní materiály

Hodnocení

Struktura právního
řádu

Hierarchie právních norem

Soukromé a veřejné právo

Právo hmotné a procesní

Program kurzu

Probírané okruhy

Závěr

Přednášky

- ▶ Jen velmi stručný úvod do vybraných oblastí práva
- ▶ Prostor pro diskusi na základě přečtených textů
- ▶ Prostor pro dotazy ohledně případů, se kterými se setkáváte
- ▶ Prezentace budou ke stažení v informačním systému

Úvod do kurzu a
českého právního
řádu

Daniel Bartoň

Úvod do kurzu

Cíle kurzu

Studijní materiály

Hodnocení

Struktura právního
řádu

Hierarchie právních norem

Soukromé a veřejné právo

Právo hmotné a procesní

Program kurzu

Probírané okruhy

Závěr

Doporučená literatura

Jeden z následujících titulů dle Vašeho výběru:

- ▶ Martin Janků a kol. Základy práva pro posluchače neprávnických fakult. Praha: C. H. Beck, 2013.
- ▶ Alexander Šíma a Milan Suk. Základy práva pro střední a vyšší odborné školy. Praha: C. H. Beck, 2015.

Právní zdroje

- ▶ Texty zákonů a mezinárodních smluv
 - ▶ v tištěné podobě (např. edice ÚZ)
 - ▶ online (např. www.zakonyprolidi.cz)
 - ▶ pozor na platnost a účinnost (nestačí nekriticky kliknout na první odkaz, který Vám přijde pod ruku!)
- ▶ Komentáře
- ▶ Judikatura
 - ▶ Ústavní soud (<http://nalus.usoud.cz/>)
 - ▶ Nejvyšší soud (<http://www.nsoud.cz/>)
 - ▶ Nejvyšší správní soud (<http://www.nssoud.cz/>)
 - ▶ Evropský soud pro lidská práva (hudoc.echr.coe.int)
 - ▶ Google a placené databáze

Hodnocení

- ▶ Stupnice od 0 do 100 bodů:
 - ▶ A – výtečně 90–100 bodů
 - ▶ B – velmi dobře 80–89 bodů
 - ▶ C – dobře 70–79 bodů
 - ▶ D – uspokojivě 60–69 bodů
 - ▶ E – dostatečně 50–59 bodů
 - ▶ F – nedostatečně 49 a méně bodů
- ▶ Body je možné získat za:
 - ▶ Zápočtový test po zimním semestru (max. 20 bodů)
 - ▶ Test po letním semestru včetně sepisu jednoduchého právního textu (max. 30 bodů)
 - ▶ Aktivita při výuce, domácí práce (max. 10 bodů)
 - ▶ Zpracování právního hesla na Wikipedii, které má význam pro sociální práci (max. 40 bodů)

Wikipedické heslo

- ▶ Možno vybrat jedno z hesel daných na výběr, za předpokladu, že si toto heslo zatím nikdo jiný nevybral
- ▶ Individuální heslo je možné pouze na základě výslovného schválení
- ▶ Kritéria pro hodnocení:
 - ▶ Zdroje a odkazy
 - ▶ Rozsah hesla, relevantnost informací
 - ▶ Styl, gramatika, jazyková srozumitelnost
 - ▶ Přehlednost, systematika, dodržování wikipedických standardů
- ▶ Termín dokončení: do 31. května 2016 (nepočítejte s tím, že Vám první verze hesla bude schválena – nechejte si proto dostatečnou časovou rezervu)

Akademická práce I

- ▶ Smyslem není pouze bezhlavě přebírat texty někoho jiného, ale studovat zdroje, zamýšlet se nad jejich obsahem a kriticky je reprodukovat, případně rozvíjet
- ▶ Není přípustné čerpat pouze z jednoho zdroje – ke každému tématu je nutné nastudovat alespoň dva nebo tři relevantní odborné zdroje, včetně zahraničních
- ▶ Za relevantní odborné zdroje se zpravidla považují knižní monografie a odborné články
- ▶ Mezi relevantní odborné zdroje zpravidla nelze zahrnout stručné popularizační texty nalezené na internetu, pokud nejsou napsány uznávanými odborníky ve svém oboru

Akademická práce II

- ▶ Bakalářské a diplomové práce lze použít jako odborný zdroj jenom v případě, že přicházejí s něčím zásadně novým, co nelze jinde dohledat; jinak jich lze využívat pouze k získání přehledu o literatuře, kterou by bylo dobré ke zvolenému tématu přečíst
- ▶ Každé tvrzení, které není vaše vlastní, je nutné opatřit informací o zdroji, z něhož čerpáte; konvencí je uvádět zdroj ihned za předmětné tvrzení, a to včetně čísla strany nebo oddílu, kde se nachází
- ▶ Text je přehledně a logicky strukturovaný, cílový čtenář se v něm je schopen rychle orientovat

Hierarchie českých právních norem

- ▶ Ústavní normy (Ústava, Listina, ústavní zákony)
- ▶ Zákony, zákonná opatření Senátu
- ▶ Nařízení vlády
- ▶ Právní předpisy ústředních orgánů státní správy
- ▶ Právní předpisy orgánů územní samosprávy
- ▶ Právní předpisy vydávané jinými, než státními orgány (např. vnitřní a stavovské předpisy)

Jakou pozici mají mezinárodní normy?

- ▶ Normy mezinárodního práva
 - ▶ mezinárodní úmluvy
 - ▶ mezinárodní obyčej
 - ▶ obecné zásady právní uznávané civilizovanými národy
 - ▶ soudní rozhodnutí a učení právních znalců
- ▶ Normy evropského práva
 - ▶ primární právo (především zřizovací smlouvy)
 - ▶ sekundární právo
 - ▶ nařízení (regulation)
 - ▶ směrnice (directive)
 - ▶ rozhodnutí (decision)
 - ▶ stanovisko (opinion)
 - ▶ doporučení (recommendation)

Teorie dělení

Zájmová teorie

Soukromé právo se týká jednotlivých osob a veřejné právo zájmů státu.

Subordinační teorie

Tam, kde existuje mezi subjekty vztah nadřazenosti a podřazenosti, se jedná o veřejné právo. Tam, kde si jsou subjekty rovny, jde o soukromé právo.

Organické teorie

Veřejnoprávní povahu mají právní vztahy a je regulující právní normy, v nichž je jedním ze subjektů orgán veřejné moci, který na základě zákona a v jeho mezích rozhoduje o subjektivních právech a právních povinnostech fyzických a právnických osob. Ostatní právní vztahy a normy mají soukromoprávní charakter.

Právní odvětví

- ▶ Soukromé právo
 - ▶ občanské právo
 - ▶ obchodní právo
 - ▶ rodinné právo
 - ▶ pracovní právo
 - ▶ mezinárodní právo soukromé
- ▶ Veřejné právo
 - ▶ trestní právo
 - ▶ správní právo
 - ▶ ústavní právo
 - ▶ finanční (daňové) právo
 - ▶ právo sociálního zabezpečení

Právo hmotné a procesní

Hmotné právo

Souhrn právních norem a subjektivních práv, které směřují bezprostředně k naplnění účelu práva a jsou smyslem právní úpravy.

Procesní právo

Směřuje k naplnění účelu právní úpravy pouze zprostředkovaně: upravuje proces vytváření, naplňování a ochrany hmotných práv.

Probírané okruhy

- ▶ Základní pojmy teorie práva, interpretace právních norem
- ▶ Mezinárodní a evropské právo
- ▶ Ústavní právo, základní lidská práva
- ▶ Správní právo (včetně problematiky cizinců a azylantů)
- ▶ Občanské právo (včetně práva rodinného a pracovního)
- ▶ Trestní právo
- ▶ Psaní právních podání a smluv, čtení právních dokumentů

Závěr

- ▶ Dotazy
- ▶ Prečíst na příště pro ilustraci toho, co právo znamená pro současné české myslitele:
Jiří Přibáň, Pavel Holländer a kol., *Právo a dobro v ústavní demokracii: Polemické a kritické úvahy*, Praha: Slon, 2011, s. 27–52.